

Nr 232.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående reglering av priserna å vissa slag av fisk m. m.; given Stockholms slott den 5 april 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande statsrådet hemställt.

GUSTAF.

G. E. Sträng.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 april 1946.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet och t. f. chefen för folkhushållningsdepartementet, statsrådet Danielson, anmäler statsrådet Sträng fråga om reglering av priserna å vissa slag av fisk m. m. och anför därvid.

I skrivelser den 27 mars och den 5 april 1946 har *statens livsmedelskommission* framlagt förslag i fråga om reglering av priserna å vissa slag av saltvattensfisk för tiden till och med den 30 juni 1947. Förslagen i den förstnämnda skrivelsen avse regleringen på västkusten samt på Skånes och Blekinges kuster, medan skrivelsen av den 5 april gäller regleringen av priset å strömming. Innan jag närmare ingår på kommissionens förslag, torde jag i anslutning till av kommissionen lämnade uppgifter få redogöra för huvuddragen av de i Sverige med statligt stöd anordnade prisregleringarna på fisk.

Den första statliga regleringen av priserna på saltvattensfisk anordnades under sommaren 1934. Den omfattade endast Göteborgs fiskauktion och avsåg allenast tre fiskslag. Den följdes emellertid så småningom av mera vittgående prisregleringar. Från och med år 1939 gällde prisregleringarna praktiskt taget hela året samt omfattade samtliga viktigare slag av västkustfisk och samtliga dåvarande auktionsplatser på västkusten.

Prisregleringarna inneburo i stort sett, att de olika fiskslagen åsattes minimipriser och att fisk, som vid auktion icke uppnådde minimipriset, inköptes av vederbörande länsstyrelse för att avyttras till fiskmjölsfabrikation eller till konservering. Som regel skulle minimipriset utgöra inköpspris men ibland gällde ett lägre inköpspris.

Som ett led i prisregleringarna ingick, att västkustfiskarena inom sin organisation skulle genomföra fångstbegränsningar i den mån så behövdes för att hålla fisköverskotten inom skäliga gränser. Deltagandet i prisregleringarna var frivilligt men praktiskt taget alla fiskare på västkusten hade så småningom anslutit sig.

Prisregleringarna finansierades delvis genom avgifter, som erlades av i regleringarna deltagande fiskare och som i regel utgjorde 2 procent av försäljningsbeloppet för fisk. Dessutom anvisades vissa statsanslag.

Då det år 1940 ansågs angeläget, att det fisköverskott, som inköptes vid de pågående prisregleringarna, omhändertogs och lagrades för att på bästa sätt komma folkhushållet tillgodo, fick livsmedelskommissionen övertaga befattningen med prisregleringarna. Kommissionen lät hos befintliga företag salta eller konservera fisköverskotten för att sedan avyttra dem till konsumtion inom landet.

Som följd av att sillimporten, vilken före kriget var betydande, efter krigsutbrottet så småningom upphörde, uppkom en alltmera kännbar knapphet på fisk. Trots att från statens sida åtgärder vidtogos i syfte att stimulera till ökade fiskfångster var det ej möjligt att förhindra en kraftig stegring av fiskpriserna.

Det befanns då nödvändigt att införa en fullständig fiskprisreglering, varvid livsmedelskommissionen bemyndigades att i samråd med priskontrollnämnden fastställa normalpriser å fisk. Härav följde att de toppriser, som hade kunnat noteras tidigare under krisen, icke längre blevo möjliga. För att kompensera fiskarena för förlusten av toppriserna och för att stimulera dem att föra iland så mycket fisk som möjligt befanns det samtidigt lämpligt att bygga ut den statliga avsättningsgarantien för fisk. Det var då också, ännu mera än tidigare, ett försörjningsintresse att i största möjliga utsträckning taga till vara fisköverskott genom saltning eller annan konservering.

I och med det att normalpriser sattes på saltvattensfisken blev det nödvändigt att införa en reglering av handeln med fisk, en reglering, vars handhavande enligt Kungl. Maj:ts beslut den 6 mars 1942 uppdrogs åt livsmedelskommissionen. I rådande knapphetsläge var det angeläget att förbehålla handeln med fisk åt de redan existerande företagen för att garantera en något så när »normal» spridning av fisken. Då de bundna priserna ju omöjlig-

gjorde en fri konkurrens, blev det också nödvändigt att efter bestämda regler fördela, »kvotera», fisken mellan olika företag och grupper av företag.

Handelsregleringen blev även ett led i uppbörden av de avgifter, som ansågos erforderliga för prisregleringens upprätthållande och som med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 6 mars 1942 och vissa senare beslut av Kungl. Maj:t upptogs inom ramen för en prisclearing i vidsträckt mening å saltvattensfisk. På andra platser än auktionsplatserna befanns det nämligen lämpligt att uppbära avgifterna genom auktoriserade fiskhandlare. För fiskaren innebar handelsregleringen bland annat, att fiskaren — med vissa undantag — icke kunde sälja till annan återförsäljare eller beredare av fisk än sådan, som erhållit auktorisation för inköp av fisk. Även för fiskarens försäljning till enskild konsument meddelades vissa restriktioner.

Praktiskt taget alla de normalpriser och garantipriser, som tillämpats vid försäljning från fiskare, ha fastställts efter överläggningar mellan å ena sidan livsmedelskommissionen och priskontrollnämnden och å andra sidan vederbörande fiskaresammanslutningar (på västkusten Svenska västkustfiskarens centralförbund och Sveriges ångtrålarförening, på sydkusten de olika kuststräckornas havsfiskeföreningar och, under de senaste åren, Svenska sydkustfiskarnas centralförbund samt på ostkusten Svenska ostkustfiskarnas centralförbund). Godkännande av normalpriserna och garantipriserna har också, ehuru i vissa fall i efterhand, i allmänhet erhållits från fiskareorganisationerna. Fiskarerepresentanterna ha efter överenskommelser också åtagit sig att arbeta enligt myndigheternas intentioner i fråga om minimimåtten på fisk och beträffande fångstbegränsningar. Under den värsta knappheten på fisk bestämde man på detta sätt mycket låga minimimått. Då var också överenskommet, att någon fångstransonering icke skulle upprätthållas. När sedan fisköverskotten blevo alltmer besvärande, träffades däremot överenskommelser om erforderlig fångstbegränsning. Från myndigheternas sida ha överenskommelserna inneburit utfästelse, att vissa priser — framförallt gäller detta garantipriserna — under bestämd tid skulle upprätthållas.

Systemet med normalpriser och med utvidgad avsättningsgaranti infördes beträffande sill enligt Kungl. Maj:ts beslut den 5 december 1941, beträffande strömming med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 23 januari 1942 och beträffande viktigare slag av västkustfisk (annan än sill) enligt Kungl. Maj:ts beslut den 6 mars 1942, vilken sistnämnda prisreglering trädde i kraft den 26 i samma månad. Normalprisregleringen har sedan dess handhåfts av livsmedelskommissionen i samråd med statens priskontrollnämnd och avsättningsgarantin av livsmedelskommissionen. Under första hälften av år 1943 voro normalpriser satta på all fisk. Avsättningsgarantien omfattade samtidigt även en hel del fiskslag av underordnad betydelse, vilka aldrig varit inbegripna i förkrigstidens prisregleringar. Under tiden därefter genomfördes en successiv nedskärning av regleringarna. En icke obetydlig sänkning av normalpriserna kom till stånd, varjämte icke blott garantipriserna på prisgaranterad fisk kraftigt nedskuros, utan även tillämpningsområdet för

prisgarantien betydligt inskränktes. Vintern 1943/44 tillämpades för ett flertal fiskslag ett system med normalpris allenast vid försäljningar till konsument, s. k. partiell reglering. Under tiden april—oktober 1944 var prisbildningen uppåt på färsk fisk icke bunden av några normalpriser. Från oktober 1944 fram till mitten av mars 1946 gällde ett system med normalpriser i alla försäljningsled och med garantipriser för de viktigare slagen av saltvattensfisk, medan prisbildningen var helt fri för andra fiskslag. Från och med den 16 mars 1946 upphävdes samtliga kvarstående normalpriser på fisk, med undantag dock för normalpriset på färsk och frusen strömming. Statlig prisgaranti för de viktigaste slagen av saltvattensfisk avses däremot alltjämt skola kvarstå tills vidare till den 14 april 1946.

Livsmedelskommissionen har under fyraårsperioden 1942—45 utbetalat sammanlagt i runt tal 45 400 000 kronor för inköp och beredning m. m. av fisk. Den ojämförligt största delen av den av kommissionen övertagna fisken har varit avsättningsgaranterad överskottsfisk. Försäljningsvärdet å den av kommissionen inköpta fisken har utgjort i runt tal 29 400 000 kronor, varför kommissionens förlust å denna verksamhet alltså utgjort omkring 16 000 000 kronor. Härvid har hänsyn icke tagits till kommissionens lagringskostnader, sammanlagt 1 700 000 kronor, vilka bestridits från anslaget till omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet.

Till täckande av förlusterna har 1944 års riksdag (prop. nr 275, bil. 7; r. skr. nr 440) anvisat ett anslag av 8 550 000 kronor. I den mån förlusterna icke kunnat täckas av detta anslag skola de enligt Kungl. Maj:ts medgivande belasta clearingkassan för fisk. Denna kassa har bildats dels genom tillskott av regleringsavgifter (clearingavgifter) å inhemsk färskfisk, dels genom inbetalningar i samband med sillsaltning för Sveriges sill- och fiskimportörförenings räkning och dels genom tillskott av clearingavgifter och vissa andra inbetalningar, som av vederbörande importörer verkställts i samband med import av fisk. Kassans behållning per den 1 april 1946 beräknas efter reglering av kända eller uppskattade förluster uppgå till omkring 2 100 000 kronor, varav omkring 1 300 000 kronor motsvara inbetalningar i samband med fiskimport.

Beträffande de statliga åtgärderna för reglering av priserna på strömming må här lämnas följande redogörelse.

Strömmingsfisket tillerkändes redan innan prisreglering i egentlig mening genomfördes för detta fiskes vidkommande ett särskilt statligt stöd i form av handelsreglering med speciella företrädesrättigheter för fiskarens ekonomiska organisationer. Denna handelsreglering grundade sig ursprungligen på en av Kungl. Maj:t, i överensstämmelse med riksdagens beslut, den 15 juni 1934 utfärdad förordning (nr 282), vilken trädde i kraft den 1 mars 1935. Med stöd av denna förordning erhöles av strömmingsfiskare bildade ekonomiska föreningar, s. k. auktoriserade producentföreningar, genom olika av Kungl. Maj:t meddelade beslut, ensamrätt att för återförsäljning mottaga färsk strömming från fiskare. Dylik ensamrätt har efter hand tillerkänts producentföreningar efter hela östersjökusten med undantag för Norrbottens

län samt för Skåne och Blekinge. Dessa föreningar ha i sin tur bildat en gemensam ekonomisk sammanslutning — Ostkustfisk, centralförening u. p. a. — med uppgift bland annat att verka för avsättningen av sådan strömming, som icke kan avyttras direkt från produktionsområdena.

Regleringen av handeln med strömming infogades, jämlikt en av Kungl. Maj:t, efter riksdagens hörande, den 12 juni 1942 utfärdad kungörelse (nr 411) från och med den 1 juli 1942 i den sedan mars månad samma år genomförda handelsregleringen för annan saltvattensfisk. Bestämmelserna om auktoriserade producentföreningar kommo emellertid att kvarstå i huvudsak oförändrade. De äro för närvarande intagna i kungörelsen den 6 november 1942 (nr 862) angående reglering av handeln med vissa slag av fisk.

Prisreglering i egentlig mening genomfördes för strömmingens vidkommande från och med den 1 januari 1938 med stöd av förordningen den 30 juni 1937 (nr 646) om viss reglering av priset å färsk strömming och sill. Förordningen hade tillkommit i överensstämmelse med beslut av 1937 års riksdag (prop. nr 295; r. skr. nr 335) och grundades i huvudsak på förslag av 1935 års fiskerikutredning. Förordningen av den 30 juni 1937 ersattes från och med den 1 juli 1941 av ny förordning i ämnet (1941: 487), vilken, sedan livsmedelskommissionen övertagit prisregleringen å strömming, enligt förenämnda kungörelse den 12 juni 1942 upphävdes från utgången av juni 1942.

Den enligt nyssnämnda förordningar anordnade prisregleringen å strömming innebar ett system med dels minimipriser för konsumtionsströmming och dels statliga prisutjämningsbidrag å överskottsströmming. Dessa senare finansierades av prisregleringsavgifter, vilka senaste tiden motsvarade 2 procent av förstahandspriset, ävensom av särskilda statsanslag. Av anslagsmedel tillskötis sålunda under vart och ett av åren 1938, 1939 och 1940 respektive 96 507, 104 488 och 41 532 kronor. För tiden därefter intill upphörandet av ifrågavarande regleringssystem den 1 juli 1942 ha anslagsmedel icke behövt tagas i anspråk. De före sistnämnda dag upplupna behållna regleringsavgifterna för strömming, tillhoppa 335 168 kronor, ha enligt ett av Kungl. Maj:t den 28 augusti 1942 meddelat beslut reserverats hos livsmedelskommissionen för att i en framtid användas för utdelning av prisutjämningsbidrag till fiskare utmed ost- och sydkusten.

Ett förslagsanslag med formellt belopp av 100 kronor har, för den händelse en återgång skulle ske till det tidigare prisregleringssystemet för strömming, anvisats för varje budgetår från och med 1942/43.

Livsmedelskommissionens befattning med prisregleringen å strömming började vid ingången av år 1942, från vilken tidpunkt kommissionen med stöd av vissa av Kungl. Maj:t den 23 januari 1942 och dessförinnan meddelade bemyndiganden, efter samråd med priskontrollnämnden, fastställt normalpriser å strömming och lämnat avsättningsgaranti för överskottsströmming, som användes för saltning.

Normalpriserna för strömming ha efter överläggning med strömmingsfiskarens organisationer fastställts i enlighet med ett system, som innebär en anpassning av priserna efter fångsternas storlek ävensom en indelning av

landet i prisområden för underlättande av distributionen från fångstorterna. Det för partiförsäljning avsedda normalpriset har på detta sätt i lägsta prisområdet varierat mellan 60 öre och 1 krona 10 öre per kilogram.

Livsmedelskommissionens garanti för överskottsströmning utgjorde ursprungligen 40 öre per kilogram färsk vara. Under de två senaste åren har garantien i stället avsett hos producentföreningarna uppkommande överskott av salt strömning, vilka överskott inlösts till ett pris, som per kilogram färsk vara motsvarat 35 à 37 öre per kilogram. Med salt överskottsströmning har härvid förståtts salt vara, som efter lagring i minst sex månader alltjämt varit av fullgod kvalitet. Å vissa partier saltströmning, som på förhand beräknats komma att gå i överskott, har emellertid kommissionen utbetalat förskott med cirka $\frac{3}{4}$ av det garanterade priset.

Den till grund för senaste normalprissättning på strömning vid fångster av olika storlek liggande prisskalan har följande utseende:

Genomsnittlig dagsfångst vid de auktoriserade producentföreningarnas kuststräckor, ton	Normalpriser vid partiförsäljning öre per kilogram
— 75	95
75—100	85
100—125	75
125—150	65
150—	60

Från närmast föregående prissystem kvarstår en skyldighet för producentföreningarna att nedsätta partiprisnoteringen åtminstone till 50 öre per kilogram vid tillfällen, då fullgod strömning måste avyttras till djurföda eller för beredning av gödningsämnen.

Till täckande av livsmedelskommissionens kostnader och förluster å garantiverksamheten har genom producentföreningarna (och det fåtal handlande, som fått köpa strömning direkt från fiskare) upptagits en avgift av 1 öre per kilogram färsk eller rökt strömning. I dylika avgifter har kommissionen under tiden från och med den 1 juli 1942 hittills uppburit tillhoppa omkring 900 000 kronor, varå efter täckande av kommissionens förluster och kostnader å överskottsströmning i samband med nu gällande reglering beräknats komma att kvarstå ett belopp av i runt tal 208 000 kronor.

Genom beslut den 20 oktober 1944 uppdrog Kungl. Maj:t åt livsmedelskommissionen att verkställa utredning angående den prisregleringsverksamhet inom fiskerinäringen, som borde genomföras efter avvecklingen av kommissionens uppdrag på området. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 31 juli 1945 överflyttades detta utredningsuppdrag sedermera till 1945 års fiskeriutredning, vars arbete alltjämt pågår.

I förenämnda skrivelse den 27 mars 1946 har *livsmedelskommissionen* efter samråd med priskontrollnämnden och efter förhandlingar med fiskarens

organisationer på västkusten och sydkusten framlagt förslag avseende annan saltvattensfisk än strömming till ett nytt system för den fortsatta prisregleringen, vilket skulle träda i kraft efter den 13 april 1946 och äga bestånd intill utgången av juni månad 1947, vid vilken tidpunkt beräknats att statsmakterna skola ha fattat beslut rörande ett mera permanent prisreglerings-system i anledning av det förslag som framlägges av 1945 års fiskeritredning. Det av livsmedelskommissionen föreslagna systemet innebär bland annat, att väsentliga delar av regleringsverksamheten överflyttas på fiskarens egna organisationer. Kommissionen har ansett det angeläget, att kommissionen — vilken förutsättes komma att tills vidare kvarstå som centralorgan på ifrågavarande område — i fortsättningen befrias från den synnerligen betungande och riskfyllda uppgiften med omhändertagande och försäljning av fisköverskott. Kommissionen har i anslutning härtill överenskommit med fiskareorganisationerna på västkusten och sydkusten att dessa, därest de i fortsättningen påkalla statligt prisstöd, skola själva genom egna ekonomiska företag av de enskilda fiskarna inlösa uppkommande fisköverskott och därefter i möjlig mån nyttiggöra överskottsfisken. För genomförande av denna uppgift vore enligt vad kommissionen anför för närvarande under bildning, för den egentliga västkusten (västkustens prisregleringsområde) en prisregleringsförening, förslagsvis benämnd Väst kust fisk, förening u. p. a., däri Svenska västkustfiskarens centralförbund och Sveriges ångträlareförening skulle ingå såsom huvuddelägare, samt för Skåne och Blekinge (sydkustens prisregleringsområde) en prisregleringsförening, förslagsvis benämnd Syd kust fisk, förening u. p. a., däri samtliga på sydkusten verksamma större fiskareorganisationer ställt sig som stiftare. Den förstnämnda föreningen skulle bildas med ett eget kapital av minst 250 000 kronor och den senare med ett eget kapital av omkring 25 000 kronor.

Livsmedelskommissionen har beträffande de allmänna grunderna för prisregleringen anförde.

Prisregleringens främsta uppgift bör vara att medverka till en utjämning av de förluster, som i överskottssituationer eljest kunna drabba enskilda fiskare. Genom det system av minimipriser, som synes böra utgöra en nödvändig beståndsdel av prisregleringen, och genom det tillskott till betalningen å överskottsfisk, som möjliggöres genom densamma, kan prisregleringsverksamheten även bidra till att tillförsäkra fiskarekåren såsom helhet en skälig inkomst. Ett prisstöd till fisket kan i nuvarande läge även anses starkt motiverat med hänsyn till önskvärdheten av att fisk i största möjliga utsträckning tillvaratages för export till humanitära och dylika ändamål. Det bör dock självfallet undvikas, att stödet gives sådana dimensioner att det uppmuntrar till icke rationaliserat fiske.

Prisstödet har ansetts böra anordnas på sådant sätt, att livsmedelskommissionen, i samråd med priskontrollnämnden, på förslag av vederbörande fiskareorganisationer, fastställer minimipriser å de viktigaste fiskslagen och att kommissionen beträffande dylik fisk, i den mån den icke kan säljas till lägst minimipriset, (överskottsfisk) genom visst ekonomiskt bidrag möjliggör utbetalande av ett, i princip lägre än minimipriset liggande stödpris.

Minimipriset synes böra ligga på sådan höjd, att det medverkar till upp-

rätthållande av en genomsnittlig prisnivå på fisken, som ger fiskaren en skälig bärgning. Å andra sidan bör minimipriset sättas så pass lågt, att den normala inhemska fiskkonsumtionen (möjligen med undantag för några speciella konserver) och exporten till mera normala marknader, i full utsträckning kunna tillgodoses genom inköp till minimipriset eller högre pris.

Den skillnad, som tänkts skola finnas mellan minimipriset och stödpriset, kommer att tvinga den enskilde fiskaren att i möjlig mån undvika uppkomsten av överskott å visst fiskslag och att därför anpassa sina fångster av olika fiskslag och sina landningar efter handelns och marknadens önskemål. Det tvingar honom även att sköta sin fisk på bästa sätt, enär den sämre fisken givetvis i första hand går i överskott och sålunda nedklassas från minimiprisnivån till garantiprisnivån. I de fall då intresse föreligger av att större kvantiteter överskottsfisk ilandföras och tillvaratagas, bör givetvis skillnaden mellan minimipriset och garantipriset i motsvarande mån nedbringas.

Såsom allmänna principer för bestämmandet av det statliga stödet till överskottsfisken synes böra gälla, att stödet skall utgå endast för fisk, som är av fullgod beskaffenhet för konsumtion i färskt skick, ävensom att de stödpriser å överskottsfisken, som möjliggöras genom statsstödet, avvågas så att de högst giva en nödtorftig täckning för de rörliga kostnaderna å en fiskeres. Därest stödpriset vid särskilda tillfällen eller under särskilda perioder anses böra erhålla även andra uppgifter än den förenämnda utjämnningen ifråga om avsättningsriskerna, bör det lämpligen sättas något högre än vad som motsvarar nyssnämnda kostnader. Ett särskilt skäl för att stödpriserna i början av här ifrågavarande period icke sättas så låga, att de endast motsvara de rörliga kostnaderna för en fiskeres, har ansetts vara att stödpriserna redan före krigsutbrottet — då benämnda minimipriser — legat relativt högt.

Avsevärda variationer i såväl minimipriserna som stödpriserna och de statliga bidragen till dessa ha förutsatts komma att äga rum under här ifrågavarande tidsperiod i anslutning till säsongväxlingarna.

Det statliga stödet torde böra inskränkas till att tillhandahålla fiskareorganisationerna behövt rörelsekapital ävensom det ekonomiska bidrag av fiskregleringsavgifter eller andra medel, som — utöver vad organisationerna kunna få ut vid försäljning av överskottsfisken — beräknas vara erforderligt för att organisationerna skola vara i stånd att för överskottsfisken erlægga en betalning, motsvarande ett skäligt stödpris. Dylikt bidrag bör såsom »pristillägg» per kilogram bevisligen uppkommen överskottsfisk, efter organisationens hörande, av kommissionen bestämmas i förväg för fiskesäsong med utgångspunkt från ett såsom skäligt ansett stödpris och med hänsynstagande till beräknade försäljningsmöjligheter för överskottsfisken (lägst fiskmjölsvärdet). Organisationerna böra själva få tillgodogöra sig de extra vinster eller få bära de förluster, som kunna uppstå på grund av intressande avvikelser från de gjorda beräkningarna.

Organisationerna böra icke utan kommissionens medgivande äga sälja överskottsfisk på färskmarknaden eller eljest till ändamål, som kommissionen anser böra tillgodoses genom inköp till samma priser, som färskfisken betingar. Det bör även tillses, att organisationerna icke driva en osund prispolitik på exportmarknaderna.

Livsmedelskommissionen har i samråd med representanter för västkust- och sydkustfiskarna verkställt vissa beräkningar angående storleken av de medel, som kunna komma att erfordras för utbetalande av pristillägg å över-

skottsfisk under tiden 13 april 1946—30 juni 1947 och till täckande av kostnaderna för prisregleringen under nämnda tid.

Såsom ett sannolikt totalbelopp för dessa pristillägg för såväl västkusten som sydkusten har därvid framkommit en summa av 2 500 000 kronor, varav 2 000 000 kronor för västkustens vidkommande.

Till täckande av förlusterna på och kostnaderna för prisstödet under nyssnämnda tid, åtminstone i den mån stödet avser en utjämning av den enskilde fiskarens avsättningsrisker, har livsmedelskommissionen ansett skäligt, att fiskregleringsavgifter alltjämt upptagas från fiskerinäringen själv. I fråga om upptagandet av regleringsavgifter har livsmedelskommissionen yttrat följande.

Fiskhandlare och andra fiskets avnämare synas — liksom nu är fallet — böra medverka vid avgiftsinbetalningen, då ju även avnämarna ha intresse av att prislestörande fisköverskott bliva avlyftade ur den allmänna marknaden. Avgiftens belopp, vilken liksom hittills lämpligen synes kunna bestämmas i procent av fiskens värde vid förstahandsförsäljningen, bör icke sättas så högt att fisken nämnvärt fördyras i detaljhandeln. För den tidsperiod varom nu är fråga torde en avgift av högst 5 procent ur olika synpunkter få anses skälig.

Regleringsavgifterna å inhemsk fisk ha hittills uppburits med formellt stöd av ett auktorisationstvång för vederbörande fiskuppköpare enligt kungörelsen den 6 november 1942 (nr 862) angående reglering av handeln med vissa slag av fisk. Då detta auktorisationstvång numera icke fyller någon självständig uppgift, har livsmedelskommissionen ansett lämpligt, att stadganden härom ersättas med en särskild författning om regleringsavgift å fisk.

I den mån så erfordras för prisregleringens genomförande bör avgift utgå även för importerad färsk (eller frusen) fisk. För närvarande ligga priserna på färsk fisk i våra grannländer i regel lägre än marknadspriserna på sådan fisk i Sverige. Därest regleringsavgift skulle upptagas endast för svenskfångad fisk, skulle importfisken ställas i ett gynnsammare läge än den svenska, och detta är självfallet icke avsikten. Kommissionen bör emellertid ha möjlighet att avpassa regleringsavgiften å importerad färsk fisk efter marknadsläget i Sverige. Föreligger knapphet på fisk inom landet eller är det inhemska fiskpriset högre än vad som kan anses skäligt, bör regleringsavgift icke uttagas på importfisken.

Under de senaste åren har i anslutning till Kungl. Maj:ts beslut den 6 mars 1942 importerad fisk varit föremål för s. k. prisclearing. Denna har inneburit, att för särskilda fiskslag fastställts clearingpriser, i förhållande till vilka den faktiska importkostnaden utjämnats genom inbetalning till eller utbetalning från den inom kommissionen inrättade clearingkassan för fisk. I samband med att det skisserade prisregleringsförfarandet börjar tillämpas torde den nu nämnda prisclearingen böra avvecklas. Detta innebär bland annat att clearingavgifter från och med ikraftträdandet av den omförmälda särskilda författningen om prisregleringsavgift å fisk icke längre böra tvångsvis uttagas vare sig å importerad eller svenskfångad fisk. Hinder bör däremot givetvis i fortsättningen icke föreligga för kommissionen att genomföra prisutjämning mellan olika partier importerad saltad eller annan fisk med hjälp av frivilliga inbetalningar från vederbörande importörer.

Regleringsavgift torde, såsom redan berörts, tills vidare böra upptagas endast för svenskfångad och för färsk eller frusen importfisk. Emellertid kan

den möjligheten icke uteslutas, att den inhemska beredningen av fisk kommer i ett ogynnsamt konkurrensläge gentemot utlandet genom att den färska varan belastas med regleringsavgift. Med hänsyn härtill torde Kungl. Maj:t böra bemyndigas att, då så finnes påkallat, förordna om upptagande av regleringsavgift även å saltad, torkad eller på annat sätt beredd vara, som införes till riket. Ifrågavarande avgift bör dock ej få sättas högre än vad som erfordras för att konkurrensläget gentemot utlandet skall bli det-samma som det skulle ha varit om den färska fisken ej belagts med någon avgift.

Livsmedelskommissionen har förutsatt att kommissionen skall uppbära regleringsavgifter även såvitt angår importerad fisk. Denna uppbörd har kommissionen icke ansett skola föranleda några större svårigheter så länge importen av fisk vore underkastad licensiering från kommissionens sida. Skulle importlicensieringen upphöra, erfordrades särskilda föreskrifter rörande uppbörden. Det borde få ankomma på Kungl. Maj:t att i dylikt fall utfärda sådana föreskrifter.

För kontroll av avgiftsuppbörden har livsmedelskommissionen ansett sig för den tid varom nu är fråga liksom för kontroll av anmälda fisköverskott vara i behov av lokala ombud på ett antal orter vid kusterna.

Regleringsavgifterna vid västkusten och sydkusten ha av kommissionen under den nu avsedda tiden uppskattats kunna inbringa sammanlagt omkring 1 500 000 kronor. Härvid har räknats med en genomsnittlig avgift å cirka 4 procent (för den närmaste tiden har dock avsetts att på västkusten upptaga en avgift å 5 procent). Under förutsättning att denna uppskattning vore riktig skulle alltså till täckande av återstoden av kostnaderna för prisregleringen (2 500 000 — 1 500 000) komma att för västkustens och sydkustens vidkommande erfordras ett särskilt tillskott av sammanlagt 1 000 000 kronor. Detta belopp har kommissionen föreslagit skola täckas ur clearingkassan för fisk. Härom har kommissionen vidare yttrat.

I och med genomförandet av det av kommissionen föreslagna prisregleringssystemet och upphävandet av prisclearingen på fisk synes den inom kommissionen inrättade clearingkassan för fisk, till den del densamma bildats genom inbetalning av avgifter för annan fisk än strömming, icke längre i samma omfattning som tidigare behöva tagas i anspråk för täckande av kostnader å fiskregleringen och icke heller behöva anlitas för prisclearing å färsk eller frusen fisk. Behållningen i nämnda clearingkassa beräknas den 13 april 1946 komma att — efter avdrag för influtna regleringsavgifter för strömming (208 000 kronor) samt efter avsättning för täckande av förluster å ännu icke realiserat varulager och för reglering av övriga för clearingkassan tidigare uppkomna engagemang — uppgå till cirka 1 900 000 kronor. Kommissionen vill föreslå, att 1 000 000 kronor få användas för täckande av den del av kostnaderna för den nya prisregleringsverksamheten, som enligt de verkställda uppskattningarna ej kan bestridas genom upptagande av prisregleringsavgifter. I den mån det skulle visa sig, att nyssnämnda belopp den 1 juli 1947 icke behövt tagas i anspråk, torde vad som inbesparats av beloppet efter närmare bestämmande av Kungl. Maj:t få utbetalas till regleringsföreningarna till fondering för täckande av å rörelsen eventuellt uppkommande förluster eller användas till fortsatt prisregleringsverksamhet eller ock, om prisregleringsverksamheten ej skulle fortsätta i samma eller liknande form efter ingången av juli 1947, användas såsom bidrag till avsättning och

beredning av fisk. De belopp, som fiskarena själva eller deras organisationer insatt såsom eget kapital i regleringsföreningarna måste nämligen anses såsom låga i förhållande till de förlustrisker, som äro förbundna med den verksamhet föreningarna skola driva. Det kan därför komma att visa sig angeläget, att föreningarna, om verksamheten skall fortsätta även efter ingången av juli 1947, erhålla ett tillskott till detta kapital. En lämplig form härför synes vara, att föreningarna under första tiden, då avsättningsmöjligheterna för fisk till följd av livsmedelsknappheten i allmänhet äro relativt goda, nöja sig med något mindre bidrag för överskottsfisken och i stället få möjlighet att bilda en fond av härigenom inbesparade medel. Ur det allmännas synpunkt synes häremot icke vara så mycket att erinra, då fiskarena samtidigt avstå från möjligheten att med anlitage av medlen hålla prisnivån på fisk högre än som skulle kunnat ske, om inbesparingen ej gjorts.

Clearingkassans återstående medel har kommissionen ansett böra under tiden intill den 1 juli 1947 få av kommissionen användas som clearingmedel i samband med utjämning av divergerande importpriser vid införsel av beredd fisk från olika länder ävensom för prisclearing i övrigt i samband med importen av livsmedel. Skulle denna återstod icke behöva tagas i anspråk för nämnda ändamål, syntes den böra inlevereras till statsverket.

Med hänsyn till storleken av de fisköverskott, som kunna väntas uppstå särskilt under vår- och sommarmånaderna, har livsmedelskommissionen förordat, att av de under bildning varande prisregleringsföreningarna framtänkta önskemål att statliga rörelsemedel måtte ställas till föreningarnas förfogande, skulle tillgodoses. Västkustens prisregleringsförening hade begärt anvisandet av ett rörelsekapital å 2 500 000 kronor och sydkustens prisregleringsförening anvisandet av rörelsekapital å intill 500 000 kronor. Båda föreningarna hade på grund av väntade ekonomiska begynnelsesvårigheter hemställt om räntefrihet under längsta möjliga tid. Kommissionen har sålunda föreslagit, att Kungl. Maj:t för utlämnande genom statskontoret av låne-medel till prisregleringsföreningarna hos riksdagen för innevarande budgetår måtte utverka ett kapitalanslag å sammanlagt 3 000 000 kronor. Kommissionen har ansett att lånen böra utan uppsägningsrätt från statens sida få åtnjutas till den 1 juli 1947 med rätt för staten att uppsäga desamma till återbetalning senast sådan dag efter ingången av juli 1947, som infaller sex månader efter uppsägningen, samt att lånen böra få innehavas räntefritt under tiden till den 1 juli 1947 och därefter, i den mån icke annat överenskommes mellan staten och vederbörande regleringsförening, löpa med 3 procents ränta. Som villkor för lånen har livsmedelskommissionen funnit böra föreskrivas, att kommissionen skall äga utse en eller två revisorer i vardera föreningen. Kommissionen har ansett, att såsom säkerhet för lånen bör godtagas förlagsinteckning i föreningarnas lager.

Livsmedelskommissionen har slutligen framhållit, att om det av kommissionen föreslagna prisregleringssystemet genomfördes, det senast för budgetåret 1941/42 under nionde huvudtiteln anvisade reservationsanslaget till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m., vilket före år 1942 huvudsakligen anlidades för prisreglering å fisk, endast till en mindre del behövde tagas i anspråk under nästa budgetår. Behållningen å detta anslag

utgjorde vid ingången av budgetåret 1945/46 359 809 kronor. Det syntes emellertid kommissionen lämpligt, att anslaget finge kvarstå i avvaktan på förslag från 1945 års fiskeriutredning rörande fiskets problem.

Under återopande av vad livsmedelskommissionen anfört har kommissionen, efter samråd med priskontrollnämnden, hemställt, bland annat, att kommissionen måtte bemyndigas att för tiden från och med den 15 april 1946 tills vidare till och med den 30 juni 1947 inom västkustens och sydkustens prisregleringsområden anordna prisreglering å annan saltvattensfisk än strömming i huvudsaklig överensstämmelse med av kommissionen föreslagna grunder, att kommissionen under prisregleringen måtte bemyndigas att tills vidare besluta i fråga om minimipriser och pristillägg, såvitt avser minimipriser i samråd med priskontrollnämnden, att kungörelse angående regleringsavgift å färsk fisk måtte utfärdas i huvudsaklig överensstämmelse med vad kommissionen föreslagit, att kommissionen måtte bemyndigas att besluta i fråga om uppbörden av regleringsavgifter å inhemsk och importerad fisk, att prisclearingen å fisk måtte avvecklas från och med ikraftträdandet av förenämnda kungörelse, att å tilläggsstat för budgetåret 1945/46 måtte anvisas ett anslag å 3 000 000 kronor för utlämnande av lån till fiskregleringsföreningar, samt att kommissionen måtte bemyndigas att bevilja lån till prisregleringsföreningar till belopp och på villkor, som kommissionen i det föregående angivit.

I sin skrivelse denna dag har *livsmedelskommissionen* meddelat, att kommissionen med representanter för ostkustfiskarens organisationer efter i samråd med priskontrollnämnden bedrivna överläggningar träffat en preliminär överenskommelse beträffande reglering av priserna på strömming att, under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande, gälla under tiden intill den 1 juli 1947. Kommissionen har i fråga om regleringens innebörd anfört följande.

Statlig prisgaranti skall icke gälla för strömming, som fångats efter ingången av april 1946. Någon prisgaranti skall från och med den 14 april 1946 icke heller tillämpas för annan fisk vid här ifrågavarande kuststräckor.

Prisregleringsavgift skall vid ostkusten norr om Blekinge från och med den 14 april 1946 icke utgå å annan fisk än strömming. Prisregleringsavgifter å strömming — med 1 öre per kilogram — förutsätts skola upptagas av livsmedelskommissionen även i fortsättningen, dock att sådana avgifter från lämplig dag under den närmaste tiden skola erläggas endast av de auktoriserade producentföreningarna. Dessa avgifter skola tills vidare fonderas genom kommissionens försorg för att sedermera i mån av behov användas som bidrag till täckande av de auktoriserade producentföreningarnas eller deras centralorganisations förluster och kostnader å salt överskottsströmming under tiden 1 april 1946—30 juni 1947. Såsom centralorganisation för producentföreningarna skall i förevarande avseende fungera antingen föreningen Ostkustfisk eller den särskilda förening, som för ändamålet kan komma att bildas av producentföreningarna. De i fortsättningen uppkommande avgiftsmedlen skola av kommissionen för ifrågavarande ändamål utbetalas till vederbörande centralorganisation, i den mån det visar sig, att strömmingsfiskarens organisationer icke kunna eller kunnat täcka förluster och kostnader, som nyss sagts, med anlitande av de medel, vilka omedelbart skola ställas till organisationernas förfogande.

Till vederbörande centralförenings omedelbara förfogande för anordnande av erforderliga prisregleringar å strömming skola ställas dels ett beiopp av 335 168 kronor, utgörande jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 28 augusti 1942 reserverade prisregleringsavgifter, och dels behållningen den 1 april 1946 å de av livsmedelskommissionen uppburna regleringsavgifterna å strömming, ca 208 000 kronor, tillhopa i runt tal 543 000 kronor. Dessa medel, vilka praktiskt taget helt bildats genom inbetalningar från producentföreningarna själva, skola av producentföreningarna eller deras centralorganisation få användas för bekostande av prisreglering å strömming enligt av livsmedelskommissionen godkända riktlinjer.

Nyssnämnda belopp av ca 543 000 kronor har i betraktande av de jämförelsevis begränsade egna rörelsemedel som för ändamålet stå till hörande fiskareorganisationers förfogande och till storleken av de strömmingsöverskott, som kunna väntas uppstå under tid varom här är fråga, icke ansetts täcka organisationernas behov av rörelsemedel för överskottens omhändertagande. Livsmedelskommissionen har under ett vart av de två senaste åren disponerat över 1 000 000 kronor såsom förlagsmedel för omhändertagande av salt överskottsströmming. Den preliminära överenskommelsen förutsätter därför även, att statliga låneunderstöd för ifrågavarande tid skola kunna utanordnas till de auktoriserade producentföreningarna eller deras centralorganisation på tillhopa intill 500 000 kronor.

Normalprissättningen på strömming skall liksom prisstoppet på färsk och frusen strömming upphävas inom den närmaste tiden. Överenskommelsen förutsätter emellertid, att strömmingsfiskarens organisationer icke skola tillämpa högre utförsäljningspriser å strömming än som motsvarar prissättningen å strömming enligt senast tillämpade normalprisssystem (alltså med skyldighet för organisationerna bland annat att vid vissa tillfällen nedsätta partinoteringen åtminstone till 50 öre per kilogram).

Livsmedelskommissionen har förordat, att statslån till auktoriserade producentföreningar eller deras centralförening skulle utlämnas på samma villkor, som av kommissionen föreslagits beträffande lån till regleringsföreningarna på västkusten och sydkusten. Beträffande upphävande av normalprissättningen har kommissionen uttalat, att kommissionen och priskontrollnämnden för sin del ansett, att en friare prisbildning å strömming med hänsyn bland annat till de rikliga fiskfångster, som kunde väntas i fortsättningen, icke behövde innebära några allvarigare olägenheter för allmänheten. Inom priskontrollnämnden hade dock viss betänksamhet uppstått med hänsyn till att i samband med upphävandet av normalpriserna på västkustfisk en tendens till ökning av fiskhandelns förtjänstmarginaler framträtt.

Under återopande av vad livsmedelskommissionen anfört har kommission efter samråd med priskontrollnämnden hemställt, bland annat, att kungörelse om reglering av handeln med strömming måtte utfärdas i huvudsaklig överensstämmelse med vad kommissionen föreslagit, att regleringsavgifter å strömming, som ilandfördes under tiden 1 april 1946—30 juni 1947, måtte, i enlighet med kommissionen förslag, användas till prisreglering å salt överskottsströmming, samt att å tilläggsstat för budgetåret 1945/46 måtte anvisas ett anslag å 500 000 kronor såsom kapitalinvestering i fonden för låneunderstöd för utlämnande av lån till strömmingsfiskarens producentorganisationer.

Lantbruksstyrelsen har i infortrat utlåtande den 1 april 1946 över livsmedelskommissionens framställning av den 27 mars 1946 förordat bifall till denna. Styrelsen har därvid uttalat, att enligt vad styrelsen inhämtat kommissionens förslag i flera väsentliga punkter överensstämde med ett förslag till mera permanent prisreglering, som varit föremål för överläggning inom 1945 års fiskerikutredning. Det syntes därför önskvärt, att kommissionens förslag finge prövas i praktiken, så att erfarenheter kunde vinnas, huruvida en reglering enligt föreslagna grunder vore lämplig.

I remissutlåtande den 4 april 1946 över livsmedelskommissionens förslag till reglering av priserna på annan saltvattensfisk än strömming har statskontoret förklarar sig ej kunna biträda detsamma. Statskontoret har därvid anfört bland annat följande.

Enligt statskontorets mening tala övervägande skäl för att den statliga prisregleringsverksamheten på fiskets område snarast avvecklas och återgång sker till fri prisbildning. Först härigenom synes konsumentpriset å fisk kunna nedbringas. Med hänsyn till prisbildningen anser ämbetsverket särskilt betänkligt, att prisregleringsavgift skulle kunna uttagas även för importerad färsk fisk eller beredd vara, vilken avgift uppenbarligen alltid drabbar konsumenterna. Den föreslagna kontrollen av uppbörd och fisköverskott torde dessutom komma att medföra åtskilliga kostnader utan att därför kunna beräknas bliva fullt effektiv. Statskontoret anser sig därför ej kunna biträda livsmedelskommissionens förslag till prisreglering genom statlig medverkan.

Därest prisregleringsverksamheten ändock kommer till stånd bör enligt statskontorets uppfattning samtliga kostnader och förluster i samband med verksamheten helt täckas av de föreslagna prisregleringsavgifterna. Disponibel behållning i den nuvarande clearingkassan, 1 900 000 kronor, skulle därigenom kunna användas för att i första hand täcka prisregleringsföreningarnas behov av rörelsekapital. Nämda belopp borde föreningarna erhålla såsom räntefritt lån. Återstående behov av rörelsemedel torde böra utgå i form av statslån från investeringsanslag anvisat under »Fonden för låneunderstöd». För lånens åtnjutande skulle i tillämpliga delar gälla samma bestämmelser, som i kungörelsen den 11 maj 1934 (nr 138) meddelats angående lån av statsmedel för främjande av beredning, förvaring och avsättning av fisk. Räntefoten skulle alltså utgöra 3,6 procent. Någon temporär räntefrihet torde ej böra medgivas.

Beträffande villkoren för nämnda lån har livsmedelskommissionen föreslagit, att såsom säkerhet bör godtagas förlagsinteckning i föreningens lager. Enligt vad statskontoret under hand inhämtat från kommissionen torde emellertid de berörda prisregleringsföreningarna icke komma att bedriva någon industriell verksamhet. Den uppköpta fisken är nämligen avsedd att för föreningarnas räkning behandlas av andra företag. Under sådana förhållanden torde några säkerheter i form av förlagsinteckningar icke kunna erhållas av föreningarna.

Jag torde få erinra därom, att Kungl. Maj:t i anledning av livsmedelskommissionens skrivelse av den 27 mars 1946 förut denna dag beslutat dels godkänna de åtgärder, som för tiden efter den 15 mars 1946 tills vidare vidtagits av ej mindre livsmedelskommissionen rörande upphävande av normalpriserna å annan fisk än strömming än även priskontrollnämnden rörande upphävande av stoppriserna å sådan fisk, dels godkänna omförmälda

överenskommelse angående bibehållande för tiden 16 mars—13 april 1946 av gällande system för prisgaranti å annan saltvattensfisk än strömming, *dels* bemyndiga livsmedelskommissionen att för tiden intill dess kungörelse angående regleringsavgift å färsk fisk kan komma att träda i kraft upptaga clearingavgifter för fisk efter i huvudsak de grunder, som för närvarande tillämpas, *dels* bemyndiga livsmedelskommissionen att för tiden från och med den 15 april 1946 tills vidare inom västkustens och sydkustens prisregleringsområden anordna prisreglering å annan saltvattensfisk än strömming i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet föreslagna grunder, *dels* bemyndiga livsmedelskommissionen att under förevarande prisreglering tills vidare besluta i fråga om minimipriser och pristillägg, beträffande minimipriser dock endast i samråd med priskontrollnämnden, *dels* förklara, att regleringsavgifter som efter den 13 april 1946 upptagas å importerad fisk, skola tills vidare användas till pristillägg å inhemsk fisk, ävensom att regleringsavgifter å fisk, som under samma tid ilandföres inom respektive prisregleringsområde, skola, förutom till täckande av livsmedelskommissionens kostnader för prisregleringen, användas till utbetalande av pristillägg inom området, *dels* bemyndiga livsmedelskommissionen att disponera i clearingkassan för fisk kvarstående behållning, med undantag för behållna regleringsavgifter för strömming, till ett belopp av 1 000 000 kronor såsom bidrag till täckande av kostnaderna för förevarande prisreglering och till återstående belopp för prisclearing i samband med import av fisk och andra livsmedel, *dels* bemyndiga livsmedelskommissionen att från clearingkassan för fisk utbetala erforderliga förskott å förut angivna lån till fiskprisregleringsföreningar för västkustens och sydkustens prisregleringsområden.

I anledning av kommissionens skrivelse den 5 april 1946 har Kungl. Maj:ttillika bemyndigat livsmedelskommissionen *dels* att i samråd med priskontrollnämnden meddela beslut om upphävande av normalpriserna och stoppriserna på färsk och frusen strömming, *dels* att jämväl i fortsättningen tills vidare intill den 1 juli 1947 besluta i fråga om uppbörden av regleringsavgifter å strömming i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet uppdragna riktlinjer, *dels* att till producentföreningarnas centralorganisation, för anordnande enligt av kommissionen i ärendet föreslagna grunder av prisreglering å strömming, utbetala såväl det belopp av 335 168 kronor, utgörande hos kommissionen reserverade prisregleringsavgifter, som den till ett belopp av omkring 208 000 kronor beräknade behållningen å till kommissionen inbetalda avgiftsmedel för upprätthållande av garantiverksamheten rörande överskottsströmming.

Den under de senaste åren tillämpade regleringen av handeln med fisk torde sedan kriget upphört och mera normala förhållanden på fiskets område inträtt icke längre fylla sitt ändamål. Normalpriser och stoppriserna på färsk fisk än strömming ha därför redan upphävts från och med den 16 mars 1946, varjämte bemyndigande för livsmedelskommissionen att upphäva normalpriserna och stoppriserna på strömming denna dag meddelats. I

Före-
draganden.

nuvarande läge synes icke heller det statliga garantisystem, enligt vilket livsmedelskommissionen till vissa garantipriser inlöser överskottsfisk, böra bibehållas. Såsom av det föregående framgår har livsmedelskommissionens inköps- och beredningsverksamhet på grund av de uppkomna stora överskotten av fisk medfört vissa förluster, vilka delvis täckts av statsmedel. För närvarande arbetar 1945 års fiskeritutredning med frågan om den framtida prisregleringsverksamheten på fiskets område. Då enligt livsmedelskommissionens mening ett visst prisstöd till fisket alljämt synes böra lämnas bland annat för att utjämna förluster som vid tillfällena av för stor fisktillförsel kunna drabba enskilda fiskare, har kommissionen efter samråd med priskontrollnämnden — i avbidan på slutförandet av fiskeritutredningens arbete — framlagt förutberörda förslag till provisoriska regleringar av handeln med fisk. I likhet med kommissionen finner även jag nödvändigt, att en viss reglering av priserna å fisk tills vidare upprätthålles. Beträffande frågan efter vilka grunder denna reglering bör ske kan jag i huvudsak ansluta mig till de nu av kommissionen framlagda förslagen. Dessa anknyta i viss utsträckning till de prisregleringar å saltvattensfisk, vilka gällde före krigsutbrottet och under de första krigsåren.

I fråga om annan saltvattensfisk än strömming torde prisstödet böra anordnas så att livsmedelskommissionen efter samråd med priskontrollnämnden och på förslag av vederbörande fiskareorganisationer fastställer minimipriser å de viktigaste fiskslagen. I den mån dylik fisk icke kan säljas till lägst minimipriset, bör den övertagas av för ändamålet bildade prisregleringsföreningar till ett i princip lägre än minimipriset liggande stödpris. För att möjliggöra för prisregleringsföreningarna att utbetala stödpris, skola föreningarna åtnjuta ekonomiska bidrag. Dessa skola utgå i form av pristillägg per kilogram uppkommen överskottsfisk. Pristilläggens storlek bör i förväg fastställas av livsmedelskommissionen. Eventuella beslut om fångstbegränsningar torde böra underställas kommissionen för godkännande.

För att täcka kostnaderna för pristilläggen synas såsom kommissionen föreslagit i första hand böra anlitas fiskregleringsavgifter, som sålunda alltjämt torde böra upptagas av fiskerinäringen. Dyliga avgifter böra utgå, förutom å svenskfångad fisk, å färsk eller frusen importfisk, därest icke livsmedelskommissionen i fall av knapphet på fisk inom landet eller om det inhemska fiskpriset skulle ligga högre än som kan anses skäligt finner att regleringsavgift icke bör uttagas å importerad fisk. För den händelse så befinnes påkallat, synes Kungl. Maj:t dessutom böra kunna förordna om regleringsavgift å beredd vara, som införes till riket. I enlighet med vad livsmedelskommissionen föreslagit, synes regleringsavgift böra utgå med högst 5 procent av försäljningssumman. I samband med att ifrågavarande prisreglering träder i kraft bör den nu gällande prisclearingen å importerad fisk avvecklas. Clearingavgifter böra sålunda icke längre uttagas å vare sig importerad eller svenskfångad fisk.

I regleringsavgifter ha beräknats under tiden intill den 1 juli 1947 inflyta omkring 1 500 000 kronor. Då kostnaderna för prisstödet under samma tid uppskattats till 2 500 000 kronor erfordras ett särskilt tillskott av 1 000 000

kronor, för vilket clearingkassans behållning torde få anlitas. Jag har intet att erinra mot livsmedelskommissionens förslag att, i den mån detta belopp den 1 juli 1947 icke behövt tagas i anspråk, det efter Kungl. Maj:ts närmare bestämmande får utbetalas till prisregleringsföreningarna för fondering till täckande av å rörelsen eventuellt uppkommande förluster eller användas till fortsatt prisregleringsverksamhet eller ock, om prisregleringsverksamheten ej skulle fortsätta i samma eller liknande form efter ingången av juli 1947, användas såsom bidrag till avsättning och beredning av fisk. Därest Kungl. Maj:t skulle besluta en dylik utbetalning till föreningarna, torde föreskrifter böra meddelas för att säkerställa medlens användande för därmed avsett ändamål.

Jämväl stödet åt strömmingspriserna torde böra utformas i enlighet med de av livsmedelskommissionen angivna riktlinjerna. Sålunda torde de auktoriserade producentföreningarna eller deras centralorganisation böra övertaga den garanti å salt överskottsströmming, som hittills lämnats av livsmedelskommissionen.

Prisregleringsavgifter å strömming — med ett öre per kilogram — torde även i fortsättningen böra upptagas av livsmedelskommissionen. Avgifterna böra fonderas hos kommissionen för att i mån av behov användas som bidrag till täckande av de förluster, som beräknas uppkomma för nämnda föreningar i anledning av garantiverksamheten. Såsom av det föregående framgår har Kungl. Maj:t vidare bemyndigat livsmedelskommissionen att till föreningarna utbetala tidigare reserverade prisregleringsavgifter och behållningen i clearingkassan, såvitt den härrör av uppburna regleringsavgifter å strömming, tillhopa omkring 543 000 kronor, för bestridande av kostnader för prisregleringsverksamheten.

Med hänsyn till att prisregleringsföreningarnas respektive ostkustfiskarenas producentföreningars egna kapital äro jämförelsevis begränsade i förhållande till omfattningen av den verksamhet, som de nu skola utöva, torde det vara nödvändigt att lån beviljas dem av statsmedel till de av livsmedelskommissionen föreslagna beloppen, sammanlagt 3 500 000 kronor. Detta belopp torde lämpligen böra anvisas å tilläggsstat II till riksstaten för löpande budgetår under Fonden för låneunderstöd, statskontorets delfond. Jag förordar, att föreningarna för tiden intill den 1 juli 1947 medgives räntefrihet för lånen. För tiden därefter torde det böra få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma lånevillkoren. Enligt vad statskontoret upplyst kunna föreningarna icke lämna förlagsinteckningar såsom säkerhet för statslånen, vilka därför torde böra lämnas mot allenast skuldförbindelser av föreningarna.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

- 1) att medgiva att för tiden till och med den 30 juni 1947 må, i huvudsaklig överensstämmelse med i det föregående förordade grunder, anordnas reglering av priserna å saltvattensfisk;

Kungl. Maj:ts proposition nr 232.

2) att till *Lån till fiskprisregleringsföreningar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 under *Fonden för låneunderstöd* anvisa ett investeringsanslag av ..... kronor 3 500 000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

C. M. Elgenstierna.